

מדינת ישראל
משרד החינוך

א. סוג הבחינה: בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ד, 2014
מספר השאלון: 133,001106

תנ"ך

יחידת הלימוד השלישית

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון – (20x3) – 60 נקודות
פרק שני – (20x2) – 40 נקודות
סה"כ – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.
(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים. מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (60 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על שלוש מהשאלות 1-4.

בכל שאלה שבחרת, ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

(לכל סעיף – 10 נקודות; סה"כ לכל שאלה – 20 נקודות)

1. קרא שמות, ה', 1-21.

וַאֲחֵר בָּאוּ מֹשֶׁה
 וְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל־פְּרֹעֶה כֹּה־אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁלַח
 אֶת־עַמִּי וַיְחַגּוּ לִי בַמִּדְבָּר: וַיֹּאמֶר פְּרֹעֶה מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע
 בְּקוֹלוֹ לְשַׁלַּח אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַעְתִּי אֶת־ה' וְגַם אֶת־
 יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח: וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ
 נִלְכֶה־נָּא הַדֶּךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבַּחַה לְה' אֱלֹהֵינוּ
 כִּן־יִפְגַּעֵנוּ בְּדַבָּר אוֹ בַחֲרֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמֹשֶׁה
 מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן תִּפְרִיעוּ אֶת־הָעַם מִמִּעֲשָׂיו לָכוּ לְסַבְּלַתִּיכֶם:
 וַיֹּאמֶר פְּרֹעֶה הִן־דַּבֵּיִם עִתָּה עִם־הָאָרֶץ וְהִשְׁבַּתֶם אֹתָם
 מִסַּבְּלַתְכֶם: וַיַּצַּו פְּרֹעֶה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־הַנְּגִשִׁים בָּעַם וְאֶת־
 שֹׁטְרֵי־וַיֹּאמֶר: לֹא תֹאסְפוּן לָתֵת תְּבֹן לָעַם לְלַבֵּן הַלְבַנִּים
 כִּתְמוּל שְׁלֹשֶׁם הֵם יִלְכוּ וְקִשְׁשׁוּ לָהֶם תְּבֹן: וְאֶת־מִתְכַנֶּת
 הַלְבַנִּים אֲשֶׁר הֵם עֹשִׂים תְמוּל שְׁלֹשֶׁם תְּשִׂימוּ עֲלֵיהֶם לֹא
 תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ כִי־נִרְפִים הֵם עַל־כֵּן הֵם צְעָקִים לֵאמֹר נִלְכֶה
 נִזְבַּחַה לְאֱלֹהֵינוּ: תִּכְבֹּד הָעֵבֶדָה עַל־הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲשׂוּ־בָהּ
 וְאֶל־יִשְׁעוּ בְּדַבְרֵי־שֹׁקֶר: וַיֵּצְאוּ נְגִשֵׁי הָעַם וְשֹׁטְרֵי־וַיֹּאמְרוּ
 אֶל־הָעַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר פְּרֹעֶה אֵינְנִי נֹתֵן לָכֶם תְּבֹן: אֹתָם
 לָכוּ קְחוּ לָכֶם תְּבֹן מֵאֲשֶׁר תִּמְצְאוּ כִּי אֵין נִגְרַע מֵעַבְדְּתְכֶם
 דָּבָר: וַיִּפֶץ הָעַם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לְקִשְׁשׁ קֵשׁ לְתְבֹן:
 וְהַנְּגִשִׁים אֲצִים לֵאמֹר כֵּלּוּ מַעֲשֵׂיכֶם דְּבַר־יוֹם בַּיּוֹם כֹּאֲשֶׁר
 בַּהֲיוֹת הַתְּבֹן: וַיִּכּוּ שֹׁטְרֵי־בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־שָׂמוּ עֲלֵהֶם נְגִשֵׁי
 פְּרֹעֶה לֵאמֹר מִדּוֹעַ לֹא כְלִיתֶם חֻקְכֶם לְלַבֵּן כִּתְמוּל שְׁלֹשֶׁם
 גַּם־תְּמוּל גַּם־הַיּוֹם: וַיָּבֵאוּ שֹׁטְרֵי־בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּצְעֲקוּ אֶל־

פֶּרַעַה לֵאמֹר לִמָּה תַעֲשֶׂה כֹה לְעַבְדֶיךָ: הֲתֵבֵן אֵין נִתְּן לְעַבְדֶיךָ
 וּלְבָנִים אֲמַרִים לָנוּ עֲשׂוּ וְהָנֵה עַבְדֶיךָ מִפָּיִם וְחִטָּאת עִמָּךְ:
 וַיֹּאמֶר נְרָפִים אַתֶּם נְרָפִים עַל־כֵּן אַתֶּם אֲמַרִים גִּלְכָה נִזְבַּחַה
 לַיהוָה: וְעַתָּה לָכוּ עֲבְדוּ וְתֵבֵן לֹא־יִתְּנֵן לָכֶם וְתֵבֵן לְבָנִים
 תִּתְּנוּ: וַיֹּרְאוּ שְׂטָרֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶתֶם פֶּרַעַה לֵאמֹר לֹא־תִגְרָעוּ
 מִלְּבַבְכֶם דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ: וַיִּפְגְּעוּ אֶת־מִשְׁחָה וְאֶת־אֶהָרֹן
 נֹצְצִים לְקִרְאֹתֶם בְּצִאתֶם מֵאֵת פֶּרַעַה: וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים יִרְא
 הֵהָ עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁפֹּט אֲשֶׁר הִבְאִשְׁתֶּם אֶת־רִיחֹנוּ בְּעֵינֵי פֶרַעַה
 וּבְעֵינֵי עַבְדָיו לְתַת־חֶרֶב בְּיָדֶם לְהַרְגֵנוּ:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. בפסוקים 1-5 בקטע שלפניך מתוארת שיחתם הראשונה של משה ואהרון עם פרעה.

(1) ציין מדברי פרעה ביטוי אחד של זלזול באלוהי ישראל, וביטוי אחד של זלזול

בשליחי אלוהי ישראל. הסבר אותם. (6 נקודות)

(2) יש הטוענים שדברי פרעה "הן רבים עתה עם הארץ" (פסוק 5) הם תשובה על דברי

משה ואהרון "פן יפגענו בדבר או בחרב" (פסוק 3). הסבר את דברי פרעה על פי

טענה זו. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים 1-3 בקטע שלפניך.

(1) הסבר איזה קושי מתעורר בעקבות דברי משה ואהרון שנאמרו על פי צו אלוהי:

"נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר" (פסוק 3). (4 נקודות)

(2) קרא קטע מדברי אברבנאל:

עשה [אלוהים]... כן כדי להראות לבני אדם חוזק לב פרעה וקשי ערפו... מפני זה ציווה

למשה... שתהיה בראשונה... בקשתו דבר מועט דרך שלשה ימים להבחין בו עורפו ומצחו

הקשה.

מדוע, לדעת אברבנאל, ציווה עליהם האל לומר דברים אלה? (6 נקודות)

ג. (1) קרא פסוקים 6-16 בקטע שלפניך.

לשוטרי בני ישראל תפקיד של מתווכים בין פרעה לעם, ובין העם לפרעה.

בסס קביעה זו על הכתוב, והסבר את דבריך. (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים 20-21 בקטע שלפניך.

שוטרי בני ישראל קיבלו עליהם משימת תיווך נוספת.

ציין בין מי למי הם מתווכים, ומה הייתה משימת תיווך זו. (6 נקודות)

2. קרא שמות, ל"ב, 1-14.

א וַיֵּרָא הָעָם כִּי־בָשַׁשׁ מֹשֶׁה לְהֵרֵת מִן־הָהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל־
 אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם וַעֲשֵׂה־לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ
 כִּי־זֶה וְמֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ
 ב מַה־הִיָּה לוֹ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אַהֲרֹן פָּרֻקוּ נִזְמוֹ הַזֹּהָב אֲשֶׁר
 ג בָּאֲזְנֵי נְשֵׁיכֶם בְּנִיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהֵבִיאוּ אֵלַי: וַיִּתְּפֹרְקוּ כָל־
 ד הָעָם אֶת־נִזְמוֹ הַזֹּהָב אֲשֶׁר בְּאֲזֵניהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל־אַהֲרֹן: וַיִּקַּח
 ה מִיָּדָם וַיַּצֵּר אֹתוֹ בַּחֶרֶט וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסִּכָּה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה
 ו וְאֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֵּרָא אַהֲרֹן וּבֶן־
 ז מִזִּבְחַת לִפְנֵי וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר חַג לַיהוָה מִחֵר: וַיִּשְׁכַּיְמוּ
 ח מִמַּחֲרַת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּגְשׂוּ שְׁלָמִים וַיֵּשֶׁב הָעָם לֵאכֹל וּשְׂתוֹ
 ט וַיִּקְמוּ לַצַּחֲק:

י וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵךְ־יֵרֵד בִּי שַׁחַת עִמָּךְ אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ
 יא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: סָרוּ מִהֵר מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתֶם עֲשׂוּ לָהֶם
 יב עֵגֶל מִסִּכָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ וַיִּזְבְּחוּ־לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵינוּ
 יג יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 יד רְאִיתִי אֶת־הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה עִם־קִשָּׁה עֲרֹף הוּא: וְעַתָּה הִנֵּיחָה
 טו לִי וַיִּחַר־אֲפִי בָהֶם וְאֹכְלִים וְאֹעֲשֵׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גְדוֹל: וַיַּחַל מֹשֶׁה
 טז אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר לְמַה יְחַרֶּה אִפְךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר
 יז הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכַח גְּדוֹל וּבִיד חֲזָקָה: לְמַה יֹּאמְרוּ
 יח מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרַעַה הוֹצִיאֵם לְהַרְגֵם אֹתָם בַּהָרִים וּלְכַלְתֵּם
 יט מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה שׁוּב מִחֲרוֹן אִפְךָ וְהִנַּחֵם עַל־הַרְעָה לְעַמֶּךָ:
 כ זָכֹר לְאַבְרָהָם לַיצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁפַּעַת לָהֶם
 כא בְּךָ וַתְּדַבֵּר אֱלֹהִים אַרְבָּה אֶת־זִרְעֶכֶם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־
 כב הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲתֵן לְזִרְעֶכֶם וְנָחְלוּ לָעָלָם: וַיִּנַּחֵם
 כג יְהוָה עַל־הַרְעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 1-6 בקטע שלפניך, וגם **שמות**, כ', 1-14 (עשרת הדיברות).

(שים לב: בחלק ממהדורות התנ"ך ייתכנו שינויים במספרי הפסוקים ב**שמות**, כ').

(1) ציין איסור מעשרת הדיברות שעליו עבר העם במעשה העגל. בסס את דבריך על שני

הכתובים. (4 נקודות)

(2) קרא קטעים משירו של המוזיקאי אהוד בנאי "עגל הזהב".

אנחנו כאן בלב המדבר

צמאים למים חיים

ואתה על ראש ההר

מעל העננים

אין שום אות

אין סימן

כל כך הרבה ימים

במעגל סגור מסתובבים

סביב עגל הזהב.

... מתחננים אליו, אל נא תעזוב אותנו עכשיו

הֲיִה לָנוּ לֵאב

עדר נעזב, רוקד סביבו

קורא אליו לשווא

עגל הזהב, עגל הזהב.

מהו ההסבר להתנהגות של העם במעשה העגל על פי שיר זה? מהו הביסוס האפשרי

להסבר זה בקטע **משמות** שלפניך? (6 נקודות)

ב. קרא פסוקים 1-6 בקטע שלפניך.

ההתנהגות של אהרון מעוררת קושי בתחום הדתי וקושי בתחום ההנהגה.

הסבר את שני הקשיים. בסס את דבריך על הכתוב.

ג. קרא פסוקים 7-14 בקטע שלפניך.

משה טוען לפני ה', ובעקבות זאת ה' משנה את החלטתו לכלות את העם.

ציין מן הכתוב שלוש טענות של משה שבעזרתן הוא משכנע את ה'.

3. קרא שמואל ב, א', 17-27; ב', 1-11.

שמואל ב, א', 17-27

י וַיִּקְנֶן דָּוִד אֶת־
 יח הַקִּינָה הַזֹּאת עַל־שָׂאוֹל וְעַל־יְהוֹנָתָן בְּנוֹ: וַיֹּאמֶר לְלַמֵּד בְּנֵי־
 יט יְהוּדָה קִשְׁת הַנָּה כְּתוּבָה עַל־סֵפֶר הַיִּשָּׁר: הִצְבִּי יִשְׂרָאֵל עַל־
 כ בְּמוֹתֶיךָ חֲלַל אֵיךְ נִפְלוּ גִבּוֹרִים: אֶל־תִּגִּדּוּ בַּגָּת אֶל־תִּבְשְׂרוּ
 בַּחוּצוֹת אֲשֶׁקְלוֹן פֶּן־תִּשְׁמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים פֶּן־תִּעְלֶזְנָה
 כג בְּנוֹת הָעַרְלִים: הֲרִי בְּגִלְבָּעַ אֶל־טַל וְאֶל־מִטֵּר עֲלֵיכֶם וּשְׂדֵי
 תְרוּמוֹת כִּי שֶׁם נִגְעַל מִגֶּן גִּבּוֹרִים מִגֶּן שָׂאוֹל בְּלִי מְשִׁיחַ בְּשִׁמּוֹן:
 כד מִדָּם חֲלָלִים מִחֶלֶב גִּבּוֹרִים קִשְׁת יְהוֹנָתָן לֹא נִשּׁוּג אַחֲזֹר
 כה וַחֲרַב שָׂאוֹל לֹא תִשׁוּב רִיקָם: שָׂאוֹל וְיְהוֹנָתָן הִנְאֻהָבִים
 כו וְהַנְּעִימָם בַּחַיִּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדוּ מִנְּשָׂרִים קָלוּ מֵאֲרִיזוֹת
 כז גִּבְרוּ: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל־שָׂאוֹל בְּכִינָה הַמַּלְבָּשֶׁכֶם שְׁנֵי עִם־
 כח עֲדָנִים הַמַּעֲלָה עֲדֵי זֶהָב עַל לְבוּשְׁכֶן: אֵיךְ נִפְלוּ גִבּוֹרִים בַּתּוֹךְ
 כט הַמַּלְחָמָה יְהוֹנָתָן עַל־בְּמוֹתֶיךָ חֲלַל: צַד־לִי עַלֵיךְ אַחִי יְהוֹנָתָן
 לו נַעֲמַת לִי מֵאֵד נִפְלְאוֹתָהּ אֶהְבֵּתְךָ לִי מֵאַהֲבַת נָשִׁים: אֵיךְ
 נִפְלוּ גִבּוֹרִים וַיֹּאבְדוּ כִּלְי מַלְחָמָה:

שמואל ב, ב', 1-11

א וַיְהִי אַחֲרָיֶה
 ב כֵּן וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה: לֵאמֹר הֲאֵעֲלֶה בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה
 ג וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו עֲלֶה וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנָּה אֵעֲלֶה וַיֹּאמֶר חֲבֵרֹנָה:
 ד וַיַּעַל שֵׁם דָּוִד וְגַם שְׁתֵּי נָשָׁיו אַחֲיִנֹעַם הַיִּזְרְעֵלִית וְאַבִּיגַיִל אִשְׁת
 ה נָבַל הַכַּרְמֶלִי: וְאַנְשָׁיו אֲשֶׁר־עִמּוֹ הֵעֲלָה דָוִד אִישׁ וּבֵיתוֹ וַיִּשְׁבוּ
 ו זֶעֱרִי חֲבֵרוֹן: וַיִּבְאוּ אַנְשֵׁי יְהוּדָה וַיִּמְשְׁחוּ־שָׁם אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ
 ח עַל־בֵּית יְהוּדָה וַיִּגְדּוּ לְדָוִד לֵאמֹר אַנְשֵׁי יְבִישׁ גִּלְעָד אֲשֶׁר
 ט קָבְרוּ אֶת־שָׂאוֹל: וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל־
 י אַנְשֵׁי יְבִישׁ גִּלְעָד וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּרַכִּים אַתֶּם לַיהוָה אֲשֶׁר
 יא עָשִׂיתֶם הַחֲסֵד הַזֶּה עִם־אֲדֹנֵיכֶם עִם־שָׂאוֹל וַתִּקְבְּרוּ אֹתוֹ:
 יב וְעַתָּה יַעֲשֶׂה־ה' עִמָּכֶם חֲסֵד וְאֲמֶת וְגַם אֲנֹכִי אַעֲשֶׂה אִתְּכֶם

הַטוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם הַדְּבָר הַזֶּה: וְעַתָּה וְהַחֲזִיקָה
 יָדְכֶם וְהִיוּ לְבְנֵי-חַיִל כִּי-מַת אֲדַנְכֶם שְׂאוֹל וְגַם אֹתִי מִשְׁחֹו
 בֵּית-יְהוּדָה לְמֶלֶךְ עָלֵיהֶם: וְאַבְנֵר בֶּן-נֵר שֶׁר-
 עָבָא אֲשֶׁר לְשְׂאוֹל לָקַח אֶת-אִישׁ בִּשְׁת בֶּן-שְׂאוֹל וַיַּעֲבְרֵהוּ
 מִחַנִּים: וַיִּמְלְכוּהוּ אֶל-הַגִּלְעָד וְאֶל-הָאֲשׁוּרִי וְאֶל-יִזְרְעֵאל
 וְעַל-אֲפְרַיִם וְעַל-בְּנֵימֵן וְעַל-יִשְׂרָאֵל כָּלָה: בֶּן-
 אַרְבַּעִים שָׁנָה אִישׁ-בִּשְׁת בֶּן-שְׂאוֹל בְּמִלְכוֹ עַל-יִשְׂרָאֵל
 וְשָׁתִים שָׁנַיִם מֶלֶךְ אַךְ בֵּית יְהוּדָה הָיוּ אַחֲרֵי דָוִד: וְהָיָה מִסְפַּר
 הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה דָוִד מֶלֶךְ בְּחִבְרוֹן עַל-בֵּית יְהוּדָה שֶׁבַע
 שָׁנִים וְשֵׁשָׁה חֳדָשִׁים:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא את קינת דוד (שמואל ב, א', 17-27) ואת הקטע משירו של נתן זך "השיר על אחי יהונתן" שלפניך:

...

קוננו נשים על אחי יהונתן

צר לי על יהונתן הקטן.

כשאעלה אני במדרגות הגבוהות

עוד אזכור את אחי יהונתן בדמעות.

(נ' זך, שירים שונים)

על פי שיר זה של זך, דוד מתאר בנימה קרה ומפוכחת את מות יהונתן ואת ציפיותיו להתמנות למלך בעקבות זאת.

האם נימה זו דומה לנימת הדברים בקינה? הסבר, ובסס את דבריך על שתי הוכחות מן הקינה.

ב. קרא שמואל ב, ב', 1-11 שלפניך.

(1) לאחר מות שאול היו בארץ ישראל שתי ממלכות.

ציין את שמותיהן של שתי הממלכות, ומי עמד בראש כל ממלכה. (5 נקודות)

(2) אבנר בן נר היה האיש החזק באחת הממלכות.

בסס טענה זו על ראייה מהקטע שלפניך (שמואל ב, ב'), והסבר את הראיה.

(5 נקודות)

ג. קרא שמואל ב, ב', 5-7 שלפניך.

בדברי דוד לאנשי יביש גלעד יש מסר גלוי ומסר סמוי.

פרט כל אחד מן המסרים. בסס את דבריך על הכתוב.

/המשך בעמוד 8/

4. קרא שמואל א, י"ח, 20-29; שמואל ב, ג', 12-20.

שמואל א, י"ח, 20-29

כ ותאהב מיכל בת-שאול את-
 כא דוד ויגדו לשאול וישר הדבר בעיניו: ויאמר שאול אתננה לו
 ותהי-לו למזקש ותהי-בו יד-פלשתים ויאמר שאול אל-דוד
 כב בשתים תתחתן בי היום: ויצו שאול את-עבדו דברו אל-
 דוד בלט לאמר הנה חפץ בך המלך וכל-עבדיו אהבוך
 כג ועתה התחתן במלך: וידברו עבדי שאול באזני דוד את-
 הדברים האלה ויאמר דוד הנקלה בעיניכם התחתן במלך
 כד ואנכי איש-דש ונקלה: ויגדו עבדי שאול לו לאמר כדברים
 כה האלה דבר דוד: ויאמר שאול כה-תאמרו
 לדוד איך-חפץ למלך במהר כי במאה ערלות פלשתים
 להנקם באיבי המלך ושאול חשב להפיל את-דוד ביד-
 כו פלשתים: ויגדו עבדיו לדוד את-הדברים האלה וישר הדבר
 לו בעיני דוד להתחתן במלך ולא מלאו הימים: ויקם דוד וילך
 הוא ואנשיו ויך בפלשתים מאתים איש ויבא דוד את-
 ערלתיהם וימלאום למלך להתחתן במלך ויתן-לו שאול
 כח את-מיכל בתו לאשה: וירא שאול וידע כי ה' עס-דוד
 כט ומיכל בת-שאול אהבתהו: ויאסף שאול לרא מפני דוד עוד
 ויהי שאול איב את-דוד כל-הימים:

שמואל ב, ג', 12-20

יב וישלח אבנר מלאכים ואל-דוד תחתו
 לאמר למי-ארגן לאמר כרתה בריתך אתי והנה ידי עמוך
 יג להסב אליך את-כל-ישראל: ויאמר טוב אני אכרת אתך
 ברית אך דבר אחד אנכי שאל מאתך לאמר לא-תראה את-
 פני כי אס-לפני הביאך את מיכל בת-שאול בבואך לראות
 יד את-פני: וישלח דוד מלאכים אל-אישה-בשפת
 בן-שאול לאמר תנה את-אשתי את-מיכל אשר ארשתי לי

טו במאה ערלות פלשתים: וישלח איש בִּשְׁת ויקחה מעם איש
 טז מעם פלטיאל בן-לוש: וילך אִתָּהּ אִשָּׁה הַלֹּזֶךְ וּבְכָה אַחֲרֶיהָ לִישׁ
 יז עַד-בַּחֲרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְנֵר לֶךְ שׁוּב וּשְׁב: ודבר-אַבְנֵר
 ח היה עִסְזֹקְנִי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר גִּם-תְּמוֹל גִּם-שְׁלֹשׁ הָיִיתָם
 ט מבקשים אֶת-דָּוִד לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם: ועתה עֲשׂוּ כִּי הִיא אָמַר
 י אֶל-דָּוִד לֵאמֹר בֵּיד דָּוִד עֲבָדֵי הוֹשִׁיעַ אֶת-עַמִּי יִשְׂרָאֵל מִיַּד
 יא פְּלִשְׁתִּים וּמִיַּד כָּל-אֲיִבֵיהֶם: וידבר גִּם-אַבְנֵר בְּאָזְנוֹ בְּנִימִן
 יב וַיֵּלֶךְ גִּם-אַבְנֵר לְדַבֵּר בְּאָזְנוֹ דָּוִד בַּחֲבוּרֹן אֶת כָּל-אֲשֶׁר-טוֹב
 יג בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל וּבְעֵינֵי כָּל-בֵּית בְּנִימִן: וַיָּבֹא אַבְנֵר אֶל-דָּוִד
 יד בַּחֲבוּרֹן וְאֵתוֹ עֲשָׂרִים אַנְשִׁים וַיַּעַשׂ דָּוִד לְאַבְנֵר וְלָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר-
 יו אִתּוֹ מִשְׁתָּה:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא שמואל א, י"ח, 20-29 שלפניך.

(1) בקטע זה נראה כי מיכל הייתה כלי פוליטי בידי שאול.

הסבר קביעה זו, ובסס אותה על הכתוב. (5 נקודות)

(2) על פי קטע זה, יש הטוענים שגם דוד ראה במיכל כלי להגשמת שאיפותיו הפוליטיות.

הבא מן הקטע ראיה לביסוס טענה זו, והסבר אותה. (5 נקודות)

ב. בקטע משמואל א, י"ח שלפניך מוזכרת פעמיים אהבת מיכל לדוד, ובכל פעם שאול מגיב על כך באופן שונה.

הסבר כל אחת מן התגובות של שאול, והסבר את הסיבה להבדל ביניהן.

ג. קרא שמואל ב, ג', 12-20 שלפניך.

(1) בדבריו לאבנר דוד מכנה את מיכל "בת שאול" (פסוק 13), ובדבריו לאיש בִּשְׁת

"אשתי... אשר ארשתי לי במאה ערלות פלשתים" (פסוק 14).

הסבר מה דוד רוצה להדגיש בכל כינוי. (6 נקודות)

(2) יש הטוענים שבתיאור בשמואל ב, ג', 14-16 יש נימה ביקורתית כלפי דוד.

הסבר טענה זו, ובסס אותה על הכתוב. (4 נקודות)

פרק שני (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על שתיים מהשאלות 5-7 (לכל שאלה – 20 נקודות).

5. קרא במדבר, כ"ה, 1-14.

א וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל-בנות מואב:
 ב ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן:
 ג ויצמד ישראל לבעל פעור ויחד-אף ה' בישראל: ויאמר
 ה' אל-משה קח את-פלדאשי העם והזקע אותם לה'
 ה נגד השמש וישב חרון אף-ה' מישראל: ויאמר משה אל-
 ו שפטי ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור: והנה
 איש מבני ישראל בא ויקרב אל-אחיו את-המודנית לעיני
 משה ולעיני כל-עדת בני-ישראל והמה בכים פתח אהל
 ז מועד: וירא פינחס בן-אלעזר בן-אהרן הכהן ויקם מתוך
 ח העדה ויקח רמח בידו: ויבא אחד איש-ישראל אל-הקבה
 וידקר את-שניהם את איש ישראל ואת-האשה אל-קבתה
 ט ותעצר המגפה מעל בני ישראל: ויהיו המתים במגפה ארבעה
 ועשרים אלף:

יא וידבר ה' אל-משה לאמר: פינחס בן-אלעזר בן-אהרן הכהן
 השׁיב את-חמתי מעל בני-ישראל בקנאו את-קנאתי בתוכם
 יב ולא-כליתי את-בני-ישראל בקנאתי: לכן אמר הנני נתן לו
 יג את-בריתי שלום: והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם
 יד תחת אשר קנא לאלהיו וכפר על-בני ישראל: ושם איש
 ישראל המכה אשר הכה את-המודנית זמרי בן-סלוא נשיא
 בית-אב לשמעוני:

- א.** קרא פסוקים 1-6 בקטע שלפניך וגם **שמואל א**, ל', 1-9.
בשני הקטעים האלה מתוארים שני מנהיגים המטפלים במשבר.
לדעתך, מי משניהם מטפל טוב יותר במשבר?
נמק את דבריך, ובסס אותם על שני הכתובים. (10 נקודות)
- ב.** קרא פסוקים 6-14 בקטע שלפניך.
(1) בזמן של מבוכה והיסוסים פנחס עושה מעשה.
הבא מן הכתוב שלוש ראיות המלמדות שהמעשה של פנחס היה המעשה הנכון בעיני ה'.
(6 נקודות)
- (2)** חז"ל תיארו אנשים שמתנהגים בצביעות כך: שמעשיהן כמעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס.
(תלמוד בבלי, סוטה, כ"ב, ע"ב)
הסבר את כוונת האמרה על פי הכתוב בקטע שלפניך. (4 נקודות)

6. קרא במדבר, י"ב.

א וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה עַל-אֲדֹת הָאִשָּׁה הַכֹּשִׁית אֲשֶׁר
 ב לָקַח כִּי-אִשָּׁה כֹּשִׁית לָקַח: וַיֹּאמְרוּ הֲרֹק אַךְ-בְּמֹשֶׁה דִּבֶּר ה'־
 ג הֲלֹא גַם-בָּנֵנו דִּבֶּר וַיִּשְׁמַע ה': וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עֲנֵנו מֵאֵד מִכָּל
 ד הָאָדָם אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַיֹּאמֶר ה'־
 ה פְּתַאם אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן וְאֶל-מִרְיָם צֵאוּ שְׁלֹשְׁתֵּכֶם אֶל-
 ו אֶהָל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ שְׁלֹשְׁתָּם: וַיֵּרֶד ה' בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד
 ז פְּתַח הָאֶהָל וַיִּקְרָא אֶהֲרֹן וּמִרְיָם וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ-
 ח נְאֻם דְּבָרַי אֲסִיְהִיֶה נְבִיאֵכֶם ה': כַּמְרֹאֵה אֱלֹהֵי אֲתוֹדֵעַ בְּחִלוֹם
 ט אֲדַבְּרֶבּוּ: לֹא-כֵן עֲבַדִּי מֹשֶׁה בְּכָל-בֵּיתִי נֶאֱמַן הוּא: פֶּה
 י אֶל-פֶּה אֲדַבְּרֶבּוּ וּמְרֹאֵה וְלֹא בְחִידָת וּתְמִנַת ה': יְבִיט
 יא וּמִדּוֹעַ לֹא יֵרְאוּם לְדַבֵּר בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה: וַיַּחֲרֹאֲף ה' בָּם
 יב וַיִּלֶךְ: וְהֶעֱנַן סָר מֵעַל הָאֶהָל וְהִנֵּה מִרְיָם מִצְרַעַת כְּשִׁלְג
 יג וַיִּפֹּן אֶהֲרֹן אֶל-מִרְיָם וְהִנֵּה מִצְרַעַת: וַיֹּאמֶר אֶהֲרֹן אֶל-
 יד מֹשֶׁה בִּי אֲדֹנָי אֵל-נָא תִשֶׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נֹאֲלַנּוּ וְאֲשֶׁר
 טו חַטָּאנוּ: אֵל-נָא תְהִי כַּמֹּת אֲשֶׁר בְּצִאתוֹ מִרְחֹם אֱמֹו וַיֹּאכַל
 טז חֲצִי בְשָׂרוֹ: וַיִּצַּעַק מֹשֶׁה אֶל-ה' לֵאמֹר אֵל נָא רַפָּא נָא
 לָהּ:
 יז וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה וְאַבְיָה יָרֵק יָרֵק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכְלֹם
 יח שְׁבַעַת יָמִים תִּסְגֵּר שְׁבַעַת יָמִים מְחוּיָן לְמַחֲנֶה וְאַחַר תֵּאֱסָף:
 יט וְתִסְגֵּר מִרְיָם מְחוּיָן לְמַחֲנֶה שְׁבַעַת יָמִים וְהָעַם לֹא נִסְעַ
 כ עד הָאֶסָף מִרְיָם: וְאַחַר נִסְעוּ הָעַם מִחֲצֵרוֹת וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַר
 פָּאָרָן:

- א.** (1) הסבר את שני הטיעונים שבעזרתם מרים ואהרון קוראים תיגר (=מערערים) על המנהיגות של משה. (4 נקודות)
- (2) הבא מן הכתוב שתי ראיות המלמדות על החומרה של קריאת תיגר זו, והסבר אותן. (6 נקודות)
- ב.** קרא פסוקים 1-2 בקטע שלפניך וגם **שמואל ב**, ט"ו, 1-6.
- (1) גם אבשלום קרא תיגר על המנהיגות של המנהיג המכהן. כיצד עשה זאת אבשלום? ציין מן הכתוב שתי דוגמאות, והסבר אותן. (6 נקודות)
- (2) יש הטוענים שהמרידה של מרים הייתה חמורה פחות מן המרידה של אבשלום. בסס טענה זו על הכתוב. הסבר את דבריך. (4 נקודות)

7. קרא שמואל א, ט"ז, 1-14.

וַיֹּאמֶר
 ה' אֶל-שְׁמוּאֵל עַד-מָתַי אֶתְהַ מִתְּאֵבֶל אֶל-שְׂאוּל וְאֲנִי
 מֵאֲסִיתִיו מִמְּלֶכֶת עַל-יִשְׂרָאֵל מֵלֵא קִרְנֶךָ שֶׁמֶן וְלֶךְ אֲשַׁלְּחֶךָ
 ב אֶל-יִשִׁי בֵּית-הַלְּחָמִי כִּי-רָאִיתִי בְּבָנָיו לִי מֶלֶךְ: וַיֹּאמֶר
 שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלֶיךָ וְשָׁמַע שְׂאוּל וְהָרַגְנִי וַיֹּאמֶר
 ה' עֲגַלְתָּ בְּקֶרֶת תִּקַּח בְּיָדְךָ וְאָמַרְתָּ לְזֹבֵחַ לַיהוָה בְּאֵתִי:
 ג וּקְרֵאתָ לְיִשִׁי בְּזֹבַח וְאֲנִי אֹדִיעֶךָ אֶת אֲשֶׁר-תַּעֲשֶׂה וּמִשְׁחַת
 ד לִי אֶת אֲשֶׁר-אָמַר אֵלֶיךָ: וַיַּעַשׂ שְׁמוּאֵל אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה'
 וַיָּבֵא בֵּית לָחֶם וַיַּחְרְדּוּ זִקְנֵי הָעִיר לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם
 ה בְּוָאֵךְ: וַיֹּאמֶר וְשָׁלוֹם לְזֹבֵחַ לַיהוָה בְּאֵתִי הֲתִקְדְּשׁוּ וּבֵאתֶם
 אֵתִי בְּזֹבַח וַיִּקְדַּשׁ אֶת-יִשִׁי וְאֶת-בָּנָיו וַיִּקְרָא לָהֶם לְזֹבֵחַ:
 ו וַיְהִי בְּבֹאֵם וַיֵּרָא אֶת-אֱלִיָּאב וַיֹּאמֶר אַךְ נֶגְדַת ה'
 ז מִשִּׁיחוֹ: וַיֹּאמֶר ה' אֶל-שְׁמוּאֵל אֶל-תִּבְטַ
 אֶל-מְרֵאדָהּ וְאֶל-גִּבְיָה קֹזְמֶתוּ כִּי מֵאֲסִיתִיהוּ כִּי לֹא אֲשֶׁר
 יֵדָאֵה הָאָדָם כִּי הָאָדָם יֵדָאֵה לְעֵינָיִם וְה' יֵדָאֵה לְלִבָּב:
 ח וַיִּקְרָא יִשִׁי אֶל-אֲבִינָדָב וַיַּעֲבְדֵהוּ לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר
 ט גַּם-בְּזֶה לֹא-בָחַר ה': וַיַּעֲבֵד יִשִׁי שִׁמְהָ וַיֹּאמֶר גַּם-בְּזֶה
 י לֹא-בָחַר ה': וַיַּעֲבֵד יִשִׁי שִׁבְעַת בָּנָיו לִפְנֵי שְׁמוּאֵל
 יא וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-יִשִׁי לֹא-בָחַר ה' בְּאַלְהָהּ: וַיֹּאמֶר
 שְׁמוּאֵל אֶל-יִשִׁי הֲתָמוּ הַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר עוֹד שָׂאֵר הַקְּטָן וְהִנֵּה
 יב רְעָה בְּצֹאֵן וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-יִשִׁי שְׁלַח וּקְחָנוּ כִּי לֹא-נִסַּב
 עַד-בָּאוּ פֹה: וַיִּשְׁלַח וַיְבִיאֵהוּ וְהוּא אֲדָמוּנִי עֵם-יִפֵּה עֵינָיִם
 וְטוֹב רָאִי וַיֹּאמֶר ה' קוּם מִשְׁחָהוּ כִּי-זֶה הוּא:
 יג וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת-קֶרֶן הַשֶּׁמֶן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אָחִיו וַתִּצְלַח
 רֹוּחַ ה' אֶל-דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וּמֵעַלָּה וַיִּקַּם שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ
 יד הַרְמָתָה: וְרוּחַ ה' סָרָה מֵעַם שְׂאוּל וּבִעַתְתּוֹ רֹוּחַ-רְעָה מֵאֵת
 ה':

א. קרא פסוקים 2-3 בקטע שלפניך.

(1) איזה קושי מוסרי-תאולוגי עולה מפסוקים אלה? (6 נקודות)

(2) על דברי ה' לשמואל בפסוקים אלה נאמר כי הם מדגימים את הכלל:

"ואין סומכים על הנס". (תלמוד בבלי, פסחים, ס"ד, ע"ב)

הסבר קביעה זו בהקשר של הפסוקים 2-3 בקטע שלפניך. (6 נקודות)

ב. האמירה "כי האדם יראה לעיניו" [וה' יראה ללבב] (פסוק 7) מוכחת בקטע שלפניך במעשים של שתי דמויות.

ציין מי הן שתי הדמויות הרואות לעיניים ולא ללבב, והסבר כיצד המעשים של כל אחת

מהן מוכיחים אמירה זו. (8 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך